

HPV

HPV (Human Papilloma Virus), czyli ludzki wirus brodawczaka, jest jednym z najważniejszych czynników zakaźnych o właściwościach onkogennych. Oznacza to, że ma zdolność do transformacji nowotworowej komórek i wywołania raka. HPV jest jednym z najczęstszych wirusów przenoszonych drogą płciową, a zakażenie nim może prowadzić do poważnych chorób, w tym raka szyjki macicy.

Jakie choroby wywołuje HPV?

HPV jest głównym czynnikiem sprawczym raka szyjki macicy. Może również powodować raka pochwy i sromu u kobiet, raka prącia u mężczyzn oraz raka odbytu, jamy ustnej, nosogardzieli, nasady języka i migdałków, a także okolic głowy i szyi u obu płci.

Typy HPV

Wyróżnia się ponad 200 typów HPV, z których 40 wywołuje zmiany skórne w okolicy narządów płciowych oraz

innych części ciała. Typy wirusa dzielą się na wysoce onkogenne i o małym ryzyku onkogennym.

Typy HPV 6 i HPV 11 (o małym ryzyku onkogennym) są odpowiedzialne za ponad 90% przypadków brodawek płciowych i brodawek okolic odbytu oraz dużą część zmian brodawczakowatych w jamie ustnej. Typy HPV 16, HPV 18 i HPV 45 (wysoce onkogenne) odpowiadają za 75%

przypadków raka płaskonabłonkowego szyjki macicy, 90% przypadków raka gruczołowego szyjki macicy oraz większość przypadków zmian przednowotworowych w postaci śródbłonkowej neoplazji szyjki macicy (CIN2 oraz CIN3). Typy HPV 16 i HPV 18 są również odpowiedzialne za 80% przypadków raka płaskonabłonkowego sromu i pochwy oraz ponad 90% przypadków raka odbytu.

Objawy zakażenia HPV

Zakażenia HPV mogą przebiegać pod postacią:

- łagodnych zmian naskórka (brodawki, brodawczaki)
- łagodnych zmian nabłonka wielowarstwowego błon śluzowych (brodawki i brodawczaki narządów płciowych, kłykciny kończyste)
- przednowotworowych zmian okolic narządów płciowych (szyjki macicy, sromu i pochwy, odbytu)
- nowotworowych zmian szyjki macicy i odbytu.

Drogi zakażenia

Zakażenia HPV szerzą się drogą płciową, najczęściej w początkowym okresie po rozpoczęciu aktywności seksualnej. Okres wylęgania wynosi od 1 do 8 miesięcy, a okres zakaźności dotyczy czasu utrzymywania się zmian chorobowych.

Powikłania

Wśród 1 000 000 kobiet zakażonych typem HPV wysoce onkogennym, u 8 000 dochodzi do rozwoju raka, a u 1 600 rozwija się inwazyjna postać raka. Śmiertelność raka szyjki macicy oceniana jest na poziomie 50%.

Profilaktyka

Profilaktyka wirusa brodawczaka ludzkiego (HPV) obejmuje szczepienia, regularne badania przesiewowe, higienę i bezpieczne kontakty seksualne.

Szczepienie jest najskuteczniejszym i najprostszym sposobem ochrony przed zakażeniem HPV. Szczepionka mobilizuje układ odpornościowy do wytworzenia przeciwciał i uruchamia mechanizm służący zapewnieniu długotrwałej ochrony przed HPV, co udowodniono w badaniach klinicznych. Po 10 latach funkcjonowania programów szczepień przeciw wirusowi brodawczaka kraje oceniające ich efektywność odnotowały 90% redukcję infekcji HPV.

Szczepienie przeciw HPV jest bezpieczne. Szczepionki przeciw HPV są jednymi z najlepiej przebadanych na świecie pod kątem bezpieczeństwa. Od momentu ich wprowadzenia podano ponad 500 milionów dawek. Badania nie wykazały poważnych skutków ubocznych. Niepożądane odczyny poszczepienne występują niezwykle rzadko i najczęściej objawiają się zaczerwienieniem w miejscu wkłucia lub niewielką gorączką. Zazwyczaj ustępują w ciągu 1-3 dni.

Szczepienia są zalecane dziewczętom i chłopcom w wieku od 9 do 14 lat. Wyniki przeglądu systematycznego wskazały, że skuteczność szczepionki była najwyższa w najmłodszych grupach wiekowych i stopniowo spadała z każdym kolejnym rokiem rozpoczęcia szczepienia. Szczepienie powinno zostać przeprowadzone w okresie poprzedzającym inicjację seksualną – jeszcze przed potencjalnym kontaktem z HPV. Szczepienie jest wtedy

najkorzystniejsze. Szczepiąc nastolatkę i nastolatka, możemy zapobiec wystąpieniu w przyszłości stanów nowotworowych, których przyczyną jest HPV.

Powszechny program bezpłatnych szczepień przeciw HPV

Od 1 czerwca 2023 roku w Polsce działa program szczepień przeciw HPV, który jest przeznaczony dla dzieci po ukończeniu 9. roku życia do ukończenia 14. roku życia. Obejmuje on podanie dwóch dawek szczepionki, z odstępem od 6 do 12 miesięcy. Szczepienia wykonywane są w przychodniach POZ a od 1 września 2024 r. można zaszcześcić dziecko również w szkole. Skierowanie nie jest wymagane. Szczepienie przeciw HPV jest zalecane i bezpłatne.

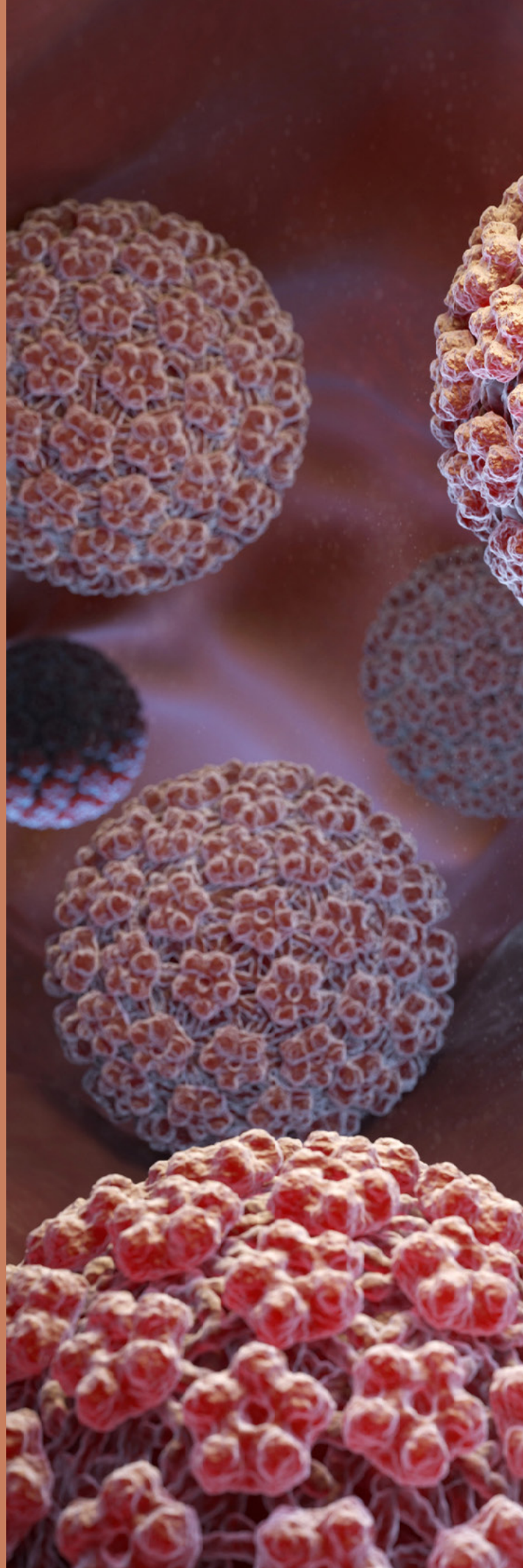
Więcej informacji o programie:

→ <https://www.gov.pl/web/zdrowie/hpv>

Źródła:

→ <https://szczepienia.pzh.gov.pl/szczepionki/hpv/?strona=2#co-to-jest-hpv>

→ <https://www.gov.pl/web/zdrowie/hpv>

Informacja
opracowana przez
Główny Inspektorat
Sanitarny